

377

На основу члана 97. став 4. Закона о заштити на раду — Пречишћени текст («Службени лист СРБИХ», број 31/84), предсједник Републичког комитета за рад и запошљавање, у споразуму са предсједником Републичког комитета за саобраћај, доноси

ПРАВИЛНИК

О ЗАШТИТИ НА РАДУ НА ЖЕЉЕЗНИЦАМА

I — ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се посебне мјере заштите на раду за раднике који непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја, изградњи, оправки и одржавању жељезничких пруга, жељезничких возила, постројења и уређаја, објеката на жељезничким пругама, утовару, претовару, манипулацији и транспорту робе и путника.

Посебне мјере из претходног става обезбјеђују жељезничке транспортне и друге организације удруженог рада које врше саобраћај на жељезницама, изградњу, оправку и одржавање жељезничких пруга, жељезничких возила, постројења и уређаја, објеката на жељезничким пругама, утовар, претовар, манипулацију и транспорт робе и путника (у даљем тексту: основна организација).

Члан 2.

Ако овим правилником нису прописане посебне мјере заштите на раду које се односе на обављање жељезничког саобраћаја, изградњу, оправку и одржавање жељезничких пруга, жељезничких возила, постројења и уређаја, објеката на жељезничким пругама, утовар, претовар, манипулацију и транспорт робе и путника, примјенљиве се одговарајући прописи којима се те мјере ближе уређују.

Самоуправним општим актом којим се уређује заштита на раду радници у основној организацији могу утврдити и друге мјере заштите на раду.

II — ПОСЕБНЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ НА ЖЕЉЕЗНИЦАМА

1. Општи услови за рад и боравак радника

Члан 3.

Прије почетка и за вријеме извођења радова на одржавању жељезничких пруга, жељезничких возила, постројења, уређаја и објеката на жељезничким пругама, радилишта односно мјеста на којима се обавља рад заштићују се сигнаlima и другим ознакама који су утврђени прописима о раду на жељезницама.

Радови из претходног става могу се изводити само на основу олобрења одговорног радника извођача радова и могу започети након споразума са радником одговорним за регулисање жељезничког саобраћаја на дијелу пруге на коме се изводе радови.

Члан 4.

Радници из члана 1. став 1. овог правилника морају се упознати са опасностима које могу настати код обављања послова и радних задатака у вези са кретањем жељезничких возила и возова, при одржавању пруга, постројења, уређаја и објеката на

пругама, као и са опасностима у вези са радом на жељезничком колосијеку, поред колосијека, у жељезничким возилима и при обављању жељезничког саобраћаја.

Радници из претходног става морају бити обучени за безбједан рад у складу са одредбама Закона о заштити на раду.

Члан 5.

Радницима који су за вријеме рада изложени климатским и другим утицајима штетним по здравље, морају се обезбједити одговарајућа средства и опрема за личну заштиту на раду.

Самоуправним општим актом којим се уређује заштита на раду радници у основној организацији одређују врсту и количину средстава и опреме за личну заштиту на раду која су неопходна за обављање одређених послова односно радних задатака из претходног става.

Члан 6.

Дужина радног времена у смјенама (турнусима) одређује се у складу са прописима донесеним на основу закона којим се ближе утврђују критеријуми за рад радника у смјенама који непосредно учествују у обављању жељезничког саобраћаја.

Члан 7.

Радницима који обављају вучу и прате возове, основна организација мора између смјене, ако се она завршава ван њиховог пребивалишта, обезбједити одговарајуће услове за одмор и исхрану.

Радницима запосленим на жељезницама ван насељених мјеста смјештаја, исхрана и превоз, обезбјеђују се на начин и под условима који су прописани Правилником о обезбјеђењу смјештаја и исхране радника, односно њиховом превозу од мјеста становања до мјеста рада и натраг («Службени лист СРБИХ», број 19/80).

Члан 8.

Изузетно, за смјештај и одмор радника ван насељених мјеста могу се користити просторије уређене за те сврхе у жељезничким вагонима и контејнерима ако испуњавају следеће услове:

1. висина просторије са једним креветом не може бити мања од 2,30 м², површина од 1,25 м², а запремина од 9 м³ простора по једном раднику;
2. висина просторије са два кревета не може бити мања од 2,20 м, површина од 2,25 м², а запремина од 12 м³ простора по једном раднику;
3. висина просторије са три или четири квадрата не може бити мања од 2,20 м, површина од 3 м², а запремина од 16 м³ простора по једном раднику.

2. Радни простор на отвореном

Члан 9.

Отворени радни простори у станичном простору по којима се крећу радници при обављању одређених послова односно радних задатака морају бити равни и без препрека (канала, јама, предмета и сл).

У случају да се на станичном простору, стајалишту, отвореној прузи и кругу организационе јединице основне организације изводе радови који изискују копање јама и канала, ископани материјал мора се одложити на удаљеност која обезбјеђује сигурно и несметано кретање радника, а по завршетку рада јама и канали покривају се чврстим даскама (фоснама) или другим материјалом који може издржати одговарајуће оптерећење.

Члан 10.

Маневарске површине и стазе по којима се крећу маневристи приликом заквачивања односно отквачивања возила у покрету морају бити насуће каменом гранулације 6-15 мм и поравнате.

Радне површине из претходног става по којима се крећу радници за вријеме обављања одређених послова и радних задатака морају бити чисте и равне без разних препрека или предмета (комади угљена, камена, прагова, шина, колосијечног прибора и сл), зими очишћене од снијега и леда, а клизаве површине посуте пљеском, шљунком, пљешвином и слично.

Члан 11.

Предмети који по својој конструкцији и техничкој намјени морају бити постављени уз пругу (стубови, ограде, зидови и сл) морају бити изван слободног профила жељезничких возила на удаљености одређеној прописима донесеним на основу закона.

Члан 12.

Ако дио отвореног простора служи уједно као стовариште предмета и материјала (прага, прагови, шљунак, пљесак, туцаник и сл), исти морају бити прегледно и уредно сложени на начин који не представља опасност за раднике, кориснике жељезничких услуга и безбједност саобраћаја.

Члан 13.

Ширина унутрашњих саобраћајница мора одговарати врсти и начину саобраћаја и бити добро осветљена, а на мјестима на којима је видљивост смањена и на којима се саобраћајница укрштава са колосијеком, морају се поставити одговарајући саобраћајни знаци (сигнали, упозорења, браници и сл).

Члан 14.

На мјестима предвиђеним за прелаз радника преко колосијека и на станичном простору мора се обезбједити сигуран прелаз преко колосијека у нивоу терена са упуштеним шинама или се морају поставити поднице у нивоу, унутар и изван глава шина (попуна).

Извод из ситуационог плана на коме су учртани прелаз из претходног става поставља се на видно мјесто на станици, како би се радници упознали са опасностима и мјерама безбједности које се примјењују при кретању преко тих прелаза.

Члан 15.

Радни простори за утовар и истовар робе и материјала, станични перони, утоварно-истоварне рампе и простори на којима се обавља маневрисање, осветљавају се ноћу у зависности од технолошког процеса рада који се на њима обавља.

Јачина хоризонталне осветљености незаузетих радних простора на најнеповољнијем мјесту радног простора мора имати најмање вриједности утавржене у табели I која је саставни дио овог правилника.

Зависно од сложености процеса рада који се обавља ноћу, на мјестима рада као што су ретардери, уређаји за намиривање пљеском и погонским горивом, складирани простори и слично, поред опште вањске расвјете, треба обезбједити и функционалну расвјету.

Члан 16.

Просторна једноликост осветљености на истом радном простору мора задовољавати услов да однос између минималне и средње вриједности осветљености, као и однос између средње и максималне вриједности осветљености не буде мањи од 0,2.

Члан 17.

Расвјетна тијела и њихова усмјереност расподељују се тако да нема негативног утицаја на видљивост сигнала и да обезбјеђују несметан рад при одвијању одређених технолошких процеса.

Члан 18.

Најмање хоризонталне вриједности осветљености незаузетих и заузетих радних простора из члана 15. овог правилника мјере се у карактеристичним тачкама радног простора на висини од 0,2 м од тла на размацима 5 метара уздуж колосијека, као и у средишту елементарних површина.

3. Чишћење скретница

Члан 19.

Чишћење скретница смије се обављати само по претходном одобрењу одговорног радника и то кад жељезничка возила не саобраћају и кад се не обавља маневрисање преко скретнице која се чисти.

Члан 20.

Прије чишћења и подмазивања скретница које се постављају са централног мјеста (блок-уређаји) одговорни радник дужан је поставити писмено упозорење уз блок-уређај да се обавља чишћење или подмазивање одређене скретнице.

Дрвени клин који се приликом чишћења ставља између језичка и водеће шине уклања се одмах по завршеном чишћењу.

Члан 21.

Код чишћења скретница предузимају се и друге мјере заштите предвиђене посебним упутством у зависности од технологије рада, с тим што приликом рада на чишћењу мора постојати стална телефонска веза између одговорног радника у станици и радника на скретници путем којих се обезбјеђује јављање о наиласку жељезничких возила.

О обавјештавању радника из претходног става води се евиденција на начин одређен у основној организацији.

4. Маневрисање

Члан 22.

Маневрисање се може обављати само уз присуство радника који руководи маневром (руководилац маневра, возовођа, отправник возова или лице које одреди отправник возова).

Лице које руководи маневром одговорно је за безбједност радника који учествују у маневрисању. Радник који руководи маневром прије почетка маневрисања, провјерава да ли је маневарски састав потпун и да ли радници који учествују у маневрисању имају прописана и исправна сигнална средства и одговарајућа средства и опрему за личну заштиту на раду.

За вр
њено је:

1. зад
или непо

2. при
улажење

ради отк
шена од

ни знак и

3. пен
вар отвор

возном во

4. при
удаљеност

5. кор
жим од пр

6. пре
критерне

7. рук
секционис

односно

осим ако ј

8. руке

је под во

зило са пл

жен људс

9. нас

бове конте

ла, кочион

10. зад

дишног (у

неврише;

11. зад

ред рампи

депоа, рем

или отвара

12. зад

ма локомо

13. спа

за гријање

билним по

искључени

14. ула

значких в

дужине ко

15. ста

шину, срце

16. сјек

куки или в

17. ста

жељезничк

18. прел

пред, иза

значких во

19. отк

јеме крета

ко није пр

20. уск

возила при

21. ула

заквачивањ

кми/сат;

22. ула

заквачивањ

тине са плу

возила са

учвршћене,

лази преко

на експлози

безбједно ка

Члан 23.

За вријеме обављања маневарског рада забрањено је:

1. задржавање или ходање унутар колосијека или непосредно поред колосијека;
2. провлачење испод жељезничких возила или улажење међу возила која су спремна за полазак ради отклањања сметње, ако претходно није извршена одговарајућа заштита (обавјештења, сигнални знак и сл.);
3. пењање на кров жељезничких возила или отварање отворених вагона ако напон у електричном возном воду није искључен и возни вод уземљен;
4. прелажење преко жељезничких возила на удаљености мањој од 2 m испод возног вода;
5. коришћење ручних сигнала са дршкама дужим од прописаних;
6. прегледање и пломбирање отвора на врху цистерне испод укљученог возног вода;
7. руковање прекидачима и растављачима за секционисање без налога електричне подстаннице односно центра даљинског управљања (ЦДУ-а), осим ако је у опасности људски живот;
8. руковање растављачима за секционисање док је под возним водом електрично жељезничко возило са подигнутим пантографом, осим ако је утврђено људски живот;
9. наклањање или вјешање предмета на стубове контактне мреже као што су: устављач возила, кочионе папуче, спојнице и други предмети;
10. задржавање између утоварне рампе и складишног (утоварног) колосијека када се на њему маневрише;
11. задржавање на степеницама при вожњи поред рампи, објеката, опрада, стубова, при улазу у депое, ремизе, тунеле, врата као и нагињање ван или отварање бочних врата жељезничких возила;
12. задржавање на предњим бочним степеницама локомотиве при брзини већој од 20 км/сат;
13. спајање и раздвајање електричних водова за гријање, ако претходно код машиновође или стабилним постројењима није провјерено да су водови искључени;
14. улажење унутар колосијека између жељезничких возила која су удаљена мање од једне дужине кола, ако су возила у покрету;
15. стајати или нагазити ногом на језичак и шину, срце скретнице, учвршћања и сл.;
16. сједење или стајање на одбојнику, вучној куки или квачилу;
17. стајање истовремено на степеницама двају жељезничких возила у покрету;
18. прелажење преко колосијека непосредно испред, иза или између маневарских вожњи жељезничких возила;
19. отквачивање жељезничких возила за вријеме кретања са степенице или платформе, уколико није прописана употреба посебне направе;
20. ускакање или искакање из жељезничких возила при брзини кретања већој од 5 км/сат;
21. улажење између жељезничких возила ради заквачивања ако је брзина кретања већа од 5 км/сат;
22. улажење између жељезничких возила ради заквачивања док она не стану, ако су то локомотиве са плутом, возила са аеродинамичном линијом, возила са прелазницама које нису подигнуте и учвршћене, возила чији дијелови или товар прелазе преко чеоне стране возила, возила натоварена експлозивом, или ако постоје друге сметње за безбједно квачење возила;

23. улажење између жељезничких возила ради отквачивања, ако су возила у покрету;

24. давање сигналног знака прије него што је радник који обавља квачење или отквачивање изашао између колосијека;

25. пушење, прилажење отвореним пламеном или сигналном свјетљиком на уље или гас и ложење ватре у непосредној близини жељезничких возила натоварених експлозивом или лако запaljивим материјалима, обиљеженим наљепницама наранџасте боје са црном пломбом односно црвеном или дјелимично црвеном наљепницом са црном буквицом;

26. употребавање ручне кочице жељезничких возила натоварених експлозивом или возила до њих;

27. употребавање ручне кочице на платформи без држача, опраде и сл.;

28. коришћење приврдне кочице у покрету, ако то није посебно одобрено.

Члан 24.

Квачење жељезничких возила обавља редовно један радник. Други радник може пружити помоћ при обављању послова квачења само када возила мирују и ако то захтијева радник који је први ушао у колосијек. Када се квачење возила мора обавити на изузетно опасним мјестима (скретница, учвршћања, житачки вод и други технички елементи у колосијеку), поред радника који обавља послове заквачивања или отквачивања, изван колосијека мора бити други радник који ће предузети потребне мјере у случају утржене безбједности радника који врши квачење (сигнални знак »стој«).

Члан 25.

При растављању возова са парним пријањем, прије отквачивања возила затвара се чеона славица за довод паре па тек онда растављају спојнице парног вода.

Прије отквачивања возила са електричним пријањем напон у воду мора бити искључен, а кључ од главне склопке електричног пријања мора се налазити код радника који врши расквачивање односно спајање електричног кабла.

Члан 26.

Прије растављања возова односно прије отквачивања возила ручице на воду ваздушног кочења морају бити постављене у затворени положај.

Члан 27.

Маневрисање трактором, друмским возилом, сточном запрегом и људском снагом смије се обављати само ако је такво маневрисање предвиђено посебним упутством за поједине колосијеке.

Забрањено је маневрисање људском снагом и сточном запрегом на колосијеку са нагибом већим од 2,5%.

Маневрисање људском снагом мора се обављати под надзором стручног радника који ће за вријеме тог рада надгледати колосијек на коме се обавља маневрисање и давати потребна упутства.

Радници који обављају маневрисање жељезничког возила људском снагом морају се налазити са стране возила и не смију се кретати између возила на колосијеку или по шинама.

Члан 28.

Код маневрисања трактором или другим друмским моторним возилом, примјењују се следеће мјере заштите:

1. брзина трактора односно друмског возила не смије бити већа од 5 км/сат;
2. ланац или челично уже које се употребљава за маневрисање не смије бити краће од 5 м, а треба да је опремљено куком и подесним држаћем;
3. за вријеме кретања жељезничког возила није дозвољено квачење или отквачивање ланца или ужади;
4. код маневрисања друмским моторним возилом у непосредној близини вучног ланца или ужета не смију се налазити радници и друга лица;
5. маневрисање трактором или другим друмским возилом може се повјерити само раднику који је способан за обављање тих послова.

Члан 29.

Код маневрисања сточном запрегом обавезно се примјењују мјере заштите:

1. ланац односно уже којим се обавља вуча жељезничког возила мора бити дугачко најмање 4,5 м;
2. маневрисање сточном запрегом обављају најмање два радника од којих један води стоку, а други ручном кочницом или папучом контролише брзину кретања и заустављања вучног возила;
3. стока којом се обавља маневрисање води се изван додосијека на коме се обавља маневрисање.

Члан 30.

За вријеме маневрисања кочничари се не смију налазити:

1. на кочници без кочничарске кућице или без заштитне оградне;
2. на кочници без кочничарске кућице при маневрисању возова на електрифицираним пругама;
3. на жељезничким возилима натовареним опасним материјалима као и на возилима која се налазе непосредно испред или иза таквих возила;
4. на жељезничким возилима са сједиштем на крову или изнад крова, ако возила маневришу на електрифицираним пругама;
5. на отвореним жељезничким возилима натовареним кременим пијеском или другим силикатима.

Члан 31.

Маневрисање жељезничким возилима натовареним експлозивом, лакозапаљивим и осталим опасним материјалима, мора се обављати пажљиво и опрезно. Код најлажења оваквих возила на друга возила мора се спријечити и најмањи удар, а прилажење радника ради квачења возила мора бити врло опрезно. У близини таквих возила, забрањено је пушење, употреба ватре или другог облика отвореног пламена.

5. Утовар и истовар терета у жељезничка возила

Члан 32.

Утовар и истовар терета у вагоне и из вагона обавља се под надзором стручног радника који је способан за безбједан рад на тим пословима.

Члан 33.

У станицама у којима се врши утовар, истовар и претовар терета на отвореном простору основна ор-

ганизација која врши утовар, истовар и претовар терета дужна је осигурати погодна мјеста за склањање радника у случају кише, снијега и других елементарних непогода. Ова мјеста служе и за повремено загријавање радника у зимским условима.

Члан 34.

За вријеме утовара или истовара жељезничко возило мора бити закочено или на други подесан начин осигурано од покретања.

Утовар и истовар отворених теретних жељезничких возила на електрифицираним пругама може се обављати испод контактне мреже само кад возни вод није под напоном и кад је прописано уземљен.

Утовар и истовар затворених теретних жељезничких возила на електрифицираним пругама, може се обављати испод контактне мреже под напоном само под надзором одговорног радника.

Члан 35.

Радници који при утовару односно истовару жељезничких возила рукују механизованим средствима за превоз терета (електроколицима, дизалицама, виљушкарима и сл.) морају бити способни за руковање тим средствима на безбједан начин.

Механизована средства из претходног става могу се кретати само саобраћајницама одређеним за ту сврху и то брзином кретања до 10 км/сат, ако посебним упутством није прописана мања брзина.

6. Жељезничка возила

Члан 36.

Жељезничка возила (локомотиве, моторни возови и моторна кола, путнички и теретни вагони и специјална жељезничка возила) морају испуњавати услове прописане међународним уговорима, техничким прописима, прописима донесеним на основу закона и југословенским стандардима.

Члан 37.

Јачина општег освјетљења у жељезничким возилима и локалног освјетљења у кабинама локомотива, моторних возова и моторних вагона мора одговарати југословенском стандарду.

Члан 38.

Температура, влажност и брзина кретања зрака у кабини локомотива, моторних возова и моторних кола мора бити у границама утврђеним прописима донесеним на основу закона.

Члан 39.

Просторије за управљање локомотивама и моторним колима морају бити довољно простране и заштићене од временских непогода.

У просторијама из претходног става мора се на видном мјесту истакнути таблица са назнаком броја лица која се за вријеме војње смију налазити у просторији.

Брата на просторији за управљање на локомотивама и моторним колима морају имати нараву за обезбјеђење од отварања за вријеме војње.

Члан 40.

Забрањено је излажење из просторије за управљање жељезничким вучним возилом за вријеме во-

жње, као и задржавање на степеницама, пролазима и другим дијеловима вучног возила.

Члан 41.

Управљање железничким возилом смије се повјерити само раднику који је прије почетка рада искористио одређен одмор утврђен самоуправним општим актом основне организације.

а. Парне локомотиве

Члан 42.

Недостаци на дијеловима парне локомотиве и тендера (квачило између локомотиве и тендера, кочнице, вентил сигурности, термометар, манометар, водоказно стакло и др) морају се отклонити прије употребе возила.

Члан 43.

Припремање за вожњу парне локомотиве (пуњење водом, потпаљивање ватре, чишћење котла, и др) смију обављати само за то одређени и оспособљени радници.

Члан 44.

Ако парна локомотива саобраћа на електрифицираној прузи, угљен у тендеру не смије се прертати жарачем нити полијевати млазом воде.

Члан 45.

Раднику који рукује средствима за омекшавање воде којом се напаја колао парне локомотиве, стављају се на располагање одговарајућа средства и опрема за личну заштиту на раду.

На тендеру парне локомотиве, на напојном апарату са водом која садржи средство против стварања котловског камена поставља се плочица са натписом: »Затрована вода«.

Члан 46.

Чишћење ложишта парне локомотиве може отпочети када се температура у ложишту спусти испод 313 К (40° С).

б. Дизел локомотиве

Члан 47.

Недостаци на дизел локомотиви од којих зависи безбједност вожње и живот и здравље радника, морају се отклонити прије укључивања локомотиве у саобраћај.

Члан 48.

Уколико дође до пропуштања горива или мазиња на цјевоводима дизел-локомотиве, недостатак се мора одмах отклонити, а просуто гориво или мазиња одстранити одговарајућим средствима.

Крпе и памук за чишћење дизел мотора и других дијелова дизел локомотиве чувају се у запвореном металном сандуку.

Члан 49.

При чишћењу резервоара за гориво и мазиња дизел локомотиве морају се предузимати одговарајуће мјере против пожара, провања и експлозије.

Члан 50.

Метални дијелови дизел електричних локомотива морају бити заштићени од превише високог напона додира.

ц. Електричне локомотиве и електромоторни возови

Члан 51.

Прије укључивање електричних локомотива и електромоторних возова у саобраћај потребно је утврдити њихову исправност, исправност свих безбједносних уређаја и ефикасности заштите металних дијелова од превише високог напона додира.

Члан 52.

Преглед, поправак и подмазивање пантографа и инсталација на електричној локомотиви и електромоторним возовима обављају се на неелектрифицираном колосијеку.

Радови из претходног става могу се обављати и на електрифицираном колосијеку на коме се напон у возном воду може искључити и возни вод и локомотива односно електромоторни воз уземљити.

Радник који руководи радовима из претходног става, прије почетка радова мора обезбједити да напон у возном воду буде искључен, а возни вод и локомотива односно електромоторни воз буду уземљени.

Члан 53.

Прегледи, оправка и подмазивање унутрашњих електричних уређаја и инсталација на електричним локомотивама и електромоторним возовима могу се вршити на електрифицираном колосијеку;

1. кад су сви пантографи спуштени, ручице за подизање и испуштање пантографа у положају којим се обезбјеђује спуштени положај пантографа, искључени растављачи акумулаторских батерија;

2. кад је електрична локомотива односно електромоторни воз заустављен и сигурно уочен, прекидач фаза искључен, главни прекидач постављен у положај уземљења и извршено пражњење статичких набоја са ручних струјних кругова додиривањем кондензатора и вучних проводника контролера мотком која је уземљена.

Члан 54.

Уграђене љестве за пењање на кров електромоторног воза могу се користити само при спуштеном пантографу.

Члан 55.

Руковање металним шипкама, моткама, челичним метрима и сличним предметима испод возног вода под напоном, обавља се пажљиво и на начин којим се не долази у зону опасности око возног вода.

Члан 56.

Ако се отклањају кварови на пантографу или возном воду са крова електричне локомотиве или електромоторних возова на отвореној прузи, искључује се напон из возног вода, а локомотива уземљује.

Захтјев за искључење напона у возном воду мора бити регистрован на фонограму или на други подесен начин.

Члан 57.

Свака електрична локомотива и електромоторни воз мора имати мотке за уземљење и остала средства и опрему за личну заштиту од удара електричне струје.

Није дозвољена употреба мотке за уземљење вазног вода у друге сврхе.

Члан 58.

Простор са високо-напонском опремом у електричној локомотиви и електромоторним возовима мора бити ограђен и закључан за вријеме рада локомотиве.

Улаз у простор из претходног става дозвољен је тек кад су пантографи локомотиве спуштени, а дијелови постројења под напонам уземљени.

У простор са високо-напонском опремом у електричној локомотиви, електромоторним возовима са спуштеним пантографима и извршеним уземљењем, може се улазити за вријеме кретања возила без напона само уз предузимање мјера опрезности.

Члан 59.

При руковању растављачима вучних мотора, линијским контакторима и другим сличним дијеловима мора се употребити изолациона мотка.

Радови на генераторима, побудним машинама и другим ротационим електроуређајима са струјним вожима врше се тек по потпуном заустављању електроуређаја, а затим се посебним уређајем кратко спајају држачи четкица.

Члан 60.

Контролни инструменти за мјерење потребних величина (напон, јачина струје, притисак зрака и сл.) требају бити тако изведени да буду лако уочљиви и прегледни, као и да својом конструкцијом и положајем не представљају у вучним возилима опасност за возно особље.

Члан 61.

При доласку електричне локомотиве на окретницу, а прије почетка окретања, обавезно се спушта пантограф и ручица за избор пантографа поставља у неутралан положај па се тек онда приступа окретању локомотиве.

Окретница за окретање електричних локомотива обезбјеђује се сталном електричном везом са колосијецима који воде ка њој.

Члан 62.

Испитивање дијелова електричних локомотива и електромоторних возова могу обављати само особље радионици.

Простори и колосиједи на којима се обавља преглед, испитивање и регулисање електричних уређаја и други послови из претходног става морају бити ограђени и осигурани од приступа непозваних лица и морају имати одговарајућу свјетлосну и звучну сигнализацију. У том простору колосијек мора бити прописано уземљен, а високи напон мора бити искључен само преко прекидача.

7. Преглед, одржавање и оправка жељезничких возила

Члан 63.

Оправка жељезничких возила обавља се, по правилу, на одређеним колосијецима у радионицама или на колосијецима за оправку у станицама.

Ако се жељезничка возила оправљају на колосијеку који није одређен за ту сврху или је одређен само привремено, предузимају се одговарајуће мјере безбједности, а возила се са обје стране обиљежавају са знаком »Стоји«.

Скретница колосијек на коме се врши оправка жељезничких возила не смије бити постављена за вожњу на тај колосијек и мора у том положају бити закључана. Кључ чува одређени радник из групе која обавља оправку тих возила.

Постављање односно уклањање знакова ради обезбјеђења жељезничких возила на којима се врши оправка смије вршити само за то овлаштени радник.

Члан 64.

У просторијама и на просторима за преглед и оправку вучних возила уочљивим знаком обиљежавају се уређаји, направе и објекти који се налазе унутар прописаног габарита возила.

Објекти из претходног става обиљежавају се прописаним знаком упозорења и уобичајеним жељезничким ознакама (задира у слободни профил).

Члан 65.

Преглед и оправка вучног возила и његових дијелова смију се обављати ако возило није под паром, ако су мотори ван погона или возило није под напоном и под условима да је возило заковано односно на други начин обезбјеђено од покретања.

Изузетно, преглед вучног возила и лакши радови на вучном возилу које је под паром односно преглед мотора у погону смије се обављати само у случајевима ако се не угрожава живот и здравље радника.

Након извршног прегледа односно оправке, радник који покреће вучно возило мора се претходно увјерити да покретањем возила неће бити нико угрожен. Почетак кретања возила мора се огласити звучним сигналом који има значење »Пази«.

Члан 66.

На резервоарима и цистернама специјалних теретних возила за превоз запаљивих и експлозивних течности у току превоза не смију се обављати никакве оправке.

При руковању поклопцима и вентилима за пуњење и пражњење резервоара и другим манипулативним радовима на теретном возилу са цистерном користи се само алат чија употреба не изазива варнице.

Оправка на поклопцима и другим дијеловима цистерне заваривањем и сличним методама не може се вршити без претходног чишћења цистерне или резервоара од остатка запаљивих течности, након чега се до врха напуне водом или одговарајућим инертним глиним.

Оправци и чишћење цистерне, као и други радови у унутрашњости цистерне или резервоара морају се изводити у складу са прописима о заштити на раду.

8. Окретнице, преносница и дизалице

Члан 67.

Улазак жељезничких возила на окретницу или преносницу смије се обављати након утврђивања да су колосиједи правилно постављени и да је окретница односно преносница обезбјеђена од помицања.

Окретница односно преносница се обављати помицања и окретања се од окретања.

Окретница односно преносница слободан или за вријеме возила возног.

При окретању возила ручна окретница нема право кретања.

При окретању возила се подиже окретница.

При окретању возила се подиже окретница.

При окретању возила се подиже окретница.

Окретница односно преносница могу бити под паром.

При употреби окретања односно преносница мора бити издати сигнал са натписом »Пази«.

9. Чишћење жељезничких возила

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Мјесто чишћења возила мора бити ограђено и може вршити чишћење возила свако особље, а сваки радник мора бити са објектима.

Окретање жељезничких возила на окретници односно преношење возила са преносницама може се обављати када су возила на њима обезбјеђена од помицања и кад је за то дат прописани сигнал.

Окретнице за жељезничка возила обезбјеђују се од окретања при прелазу преко њих.

Члан 68.

Окретнице и преноснице обезбјеђују се непрекидно сигнаlima који показују да ли им је прилаз слободан или није.

За вријеме окретања или преношења вучног возила возно особље налази се на возилу.

При окретању или преношењу жељезничког возила ручна кочница мора бити притегнута. Ако возило нема ручне кочнице или је она неисправна, возило се подметачима обезбјеђује од покретања.

За вријеме покретања или преношења жељезничких возила забрањено је улажење и излажење из њих.

Члан 69.

Окретницом односно преносницом на електрични погон могу управљати само за то одређени радници.

При употреби резервног ручног погона окретнице односно преноснице, главни електро прекидач мора бити искључен и на њему постављена плочица са натписом: »Не укључуј — опасно«.

9. Чишћење, прање, дезинфекција, и дератизација жељезничких возила

Члан 70.

Мјесто за чишћење и прање жељезничких возила мора бити одабрано тако да се чишћење и прање може вршити без опасности и сметњи. Колосиједи за чишћење морају се налазити изван зоне маневрисања, а сваки колосијек одређен за чишћење мора бити са обје стране заштићен прописаним сигнаlima.

Мјесто на коме се врши прање возила мора бити бетонирано и поплочано ради одвођења нечистоће и воде у канал.

Канал мора одводити нечистоћу и воду у посебну неутрализациону јаму.

Забрањено је спољно чишћење и прање жељезничких возила испод водног вода кад је он под напонам ако млаз воде за прање може достићи до водног вода.

Члан 71.

Чишћење, прање, дезинфекција, дезинсекција и дератизација жељезничких шинских возила, по правилу, врши се у техничким и дезинфекционим станицама и депоима и одређеним чистачким пунктима у складу са прописима донесеним на основу закона.

Члан 72.

Након извршеног прања, дезинфекције и дезинсекције жељезничких возила, површине на којима је такав рад извршен морају се неутралисати одговарајућим средствима.

Ако средства за чишћење, прање, дезинфекцију и дезинсекцију (киселине, амбалажа, четке и сл) постану неупотребљива, морају се одмах опалити или на други начин уништити.

Члан 73.

Радницима који обављају послове чишћења, прања, дезинфекције, дезинсекције и дератизације

возила обезбјеђују се одговарајућа средства за рад, средства и уређаји за одржавање личне хигијене (купаоница, сапун и др), средства и опрема за личну заштиту на раду и средстава за дезинфекцију тијела по завршеном послу.

Радници који обављају дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију жељезничких возила морају бити оспособљени за те послове односно радне задатке.

Члан 74.

Прије чишћења и прања цистерне са превоз запаљивих и отровних течности мора се знати врста запаљиве течности која се налазила у цистерни ради одабирања одговарајућег средства за чишћење, прање и предузимање одговарајућих мјера заштите на раду.

Чишћење и прање цистерни за превоз запаљивих и отровних течности смије се вршити само на отвореном простору и за то одређеном мјесту.

Мјесто из претходног става мора имати канализацију изведену по прописима који одговарају тим условима и испуњавају услове заштите околине

Члан 75.

Прије улажења у цистерну за превоз запаљивих и отровних течности морају се извршити припремни радови који се састоје у отклањању остатка течности, провјетравању цистерне и одређивању степена експлозивности односно отровности гасова у цистерни.

Ако се утврди да концентрација штетних гасова у цистерни за превоз запаљивих течности прелази максимално дозвољене концентрације утврђене прописима донесеним на основу закона, радник који врши чишћење и прање цистерне мора користити одговарајућа средства и опрему за личну заштиту на раду (заштитну одјећу, заштитну обућу, маску за довођење ваздуха и др).

Члан 76.

При чишћењу цистерни не смије се у унутрашњост цистерне уносити електрични уређаји и направе који нису у »С« изведби, као ни други уређаји који могу изазвати варничење.

Члан 77.

Чишћење и прање унутрашњег дијела цистерне за превоз запаљивих и отровних течности морају обављати најмање три радника, од којих један, везан ужетом за заштитни појас, ради у унутрашњости цистерне, а друга двојица држе крај ужета и прате рад у цистерни.

Заштитни појас из претходног става мора бити тако направљен да се радник у случају потребе може лако извући кроз отвор цистерне, односно захватна кука ужета постављена на леђима радника поставља се тако да спречи неповољно заокретање тијела радника при извлачењу из цистерне.

Послове односно радне задатке из става 1. овог члана врше радници оспособљени за обављање тих послова и радних задатака.

10. Рад на постројењима високог напона на електрифицираним пругама

Члан 78.

Извођење и одржавање постројења високог напона на електрифицираним пругама врши се по прописима за електроенергетска постројења изнад 1.000 V.

Радови на контактної мрежи обављају се на начин утврђен прописима донесеним на основу Закона о основама безбједности у жељезничком саобраћају («Службени лист СФРЈ», бр. 62/77 и 30/78).

Члан 79.

Радови на постројењима високог напона односно у зони опасности смију се вршити тек након претходног искључења напона и уземљења постројења на коме се обављају радови.

Радник који има посебна овлаштења у вези с провођењем мјера заштите на раду дужан је обезбједити да не дође до укључивања напона за вријеме рада на постројењу.

Члан 80.

При радовима на контактної мрежи или возном воду, поред искључења електричног напона у возном воду, мора се дио мреже с обје стране рада уземљити и заштитити сигналом који има значење: »Стој«.

Члан 81.

На електрифицираним пругама забрањено је:

1. обављати радове на отвореним жељезничким возилима, на крову електровучног возила или крову кућице машинскоје парне локомотиве односно путничких и теретних вагона, на цистерни и другим жељезничким возилима која стоје испод контактне мреже, ако возни вод није укључен и прописно уземљен;

2. догитати се непосредно или посредно возних, напојних и обилазних водова и дијелова за њихово ношење и причвршћење (стубова, конзола, носећих жица, изолатора и др), одузимача струје (пантографа), висећих палих жица далековода, напојног вода и возног вода и других дијелова постројења, уређаја и направа на електровучним возилима;

3. полијевати водом возне и друге електричне водове;

4. гасити пожар водом или пјеном у близини напојних и возних водова, ако су водови под напоном;

5. додиривати голим рукама или неизолираним алатима телефонске водоце или носеће односно затезне челичне жице или металну ужад, која је постављена паралелно са контактном мрежом односно возним водом;

6. додиривати голим рукама унесрећеног радника који је у додиру с дијелом постројења под напоном;

7. прилазити металним стубовима далековода и контактне мреже односно наслањати се или пењати на њих за вријеме пролаза воза, падавина, атмосферских пражњења и других сличних појава;

8. бацати металне и друге предмете на водове, инсталације, електричне уређаје и друге дијелове електричног постројења;

9. користити метална мјерила и друге дугачке металне предмете у близини незаштитених електричних инсталација, уређаја и направа који су под напоном;

10. мокрити на електричне стубове, шине и друге металне дијелове контактне мреже;

11. користити експлозивно незаштитене електричне апарате и уређаје умјесто »С« уређаја у погонским просторијама за електричну вучу на мјестима гдје се појављују експлозивне смјесе гасова (АКУ — станице и друго);

12. неовлашћеним лицима улазити у погонске просторије за електричну вучу (електричне подстанции, постројења за секционирање и др) и руковати електричним уређајима и растављачима;

13. слагати разни материјал уз стубове контактне мреже или око њих.

Члан 82.

На станицама са колосијеком на коме се врши утовар и истовар возила поставља се уређај за искључење напона из возног вода. На таквом колосијеку напон се укључује у возни вод само за вријеме маневрисања електричном локомотивом ради постављања возила за утовар или истовар, а за то вријеме радници се не смију налазити у зони опасности.

Члан 83.

Сви радови на електрифицираној прузи при којима радници могу бити непосредно или посредно изложени опасностима од удара електричне струје високог напона (истовар шљаке са специјалних теретних возила са високим странама, утовар и истовар прагова помоћу дизалице или посебних уређаја, скидање леда са возног вода, рад дизалицом при квару на воду, мијењање или премјештање шина и бојадисање стубова портала, контактне мреже, расвјете и сигнала, те мостних и других конструкција у висини возног вода) могу се обављати тек након искључења напона и уземљења водова.

Члан 84.

При радовима у близини возног вода под напоном дозвољено је приближавање возном воду на најмању удаљеност која је прописана за одговарајући напон, само ако је између радника и возног вода постављена заштитна мрежа.

Радови из претходног става изводе се на основу писменог налога овлашћеног радника.

Члан 85.

Забрањен је рад на крововима станичних и других објеката у чијој су близини водови под напоном. На улазима на кровове таквих објеката мора се поставити плоча са упозорењем на опасност од високог напона односно извора радиоактивног зрачења, ако таква постоје (радио активни громобран).

Радови на крововима објеката из претходног става смију се обављати тек након претходног искључења напона и предузимања одговарајућих мјера заштите.

Члан 86.

Ако се на колосијеку мијења шина која служи као повратни вод мора се претходно осигурати континуитет повратног вода контактне мреже.

Члан 87.

Слагање праћевинског и другог материјала и предмета уз електрифицирану пругу врши се тако да најближа ивица материјала или предмета буде најмање 5 м удаљена од постројења под напоном.

11. Рад у електроенергетским постројењима, електровучним подстанцима и другим разводним мјестима на електрифицираним пругама

Члан 88.

Електровучна подстанцима, постројење за секционирање и друга разводна мјеста електричне енер-

гије на електровучним постројењима осигурана од удара електричне струје лица. Ако је потребно, мора се извршити ограђивање и упозорење.

Приступ секционисаним постројењима пуштен је само за рад на постројењу на коме се обављају радови.

Радови на електровучним постројењима осигурана од удара електричне струје лица. Ако је потребно, мора се извршити ограђивање и упозорење.

Улазна врата и пуштен је само за рад на постројењу на коме се обављају радови.

Врата и пуштен је само за рад на постројењу на коме се обављају радови.

Голи приступ пуштен је само за рад на постројењу на коме се обављају радови.

Приступ пуштен је само за рад на постројењу на коме се обављају радови.

Рад на просторијама секционисаних постројења пуштен је само за рад на постројењу на коме се обављају радови.

У просторијама секционисаних постројења пуштен је само за рад на постројењу на коме се обављају радови.

Ако се рад на просторијама секционисаних постројења пуштен је само за рад на постројењу на коме се обављају радови.

У просторијама секционисаних постројења пуштен је само за рад на постројењу на коме се обављају радови.

гије на електрифицираним пругама, морају бити осигурана од приступа непозваних и неовлашћених лица. Ако је постројење на отвореном, треба га заштитити оградама на које треба поставити плоче са упозорењем на опасност од удара електричне струје.

Приступ у просторије подстанице, постројења за секционисање и друга разводна постројења на електрифицираним пругама из става 1. овог члана допуштен је само на основу посебне дозволе и у пратњи овлашћеног радника.

Члан 89.

Радови на електроенергетским постројењима, електровучним подстаницама, постројењима за секционисање и другим разводним мјестима смију се обављати само ако дио постројења на коме се ради није под напоном и ако су предузете одговарајуће мјере заштите.

За сваку електровучну подстану, постројења за секционисање и друга разводна мјеста основна организација мора изградити поступак за безбједан рад на постројењима и о томе истаћи писмено упутство на видном мјесту постројења.

Члан 90.

Улазна врата у просторију електровучне подстанице и постројења за секционисање морају се отварасти са ванске стране са кључем, а са унутрашње стране само квачком.

Врата из претходног става морају се отварасти у смјеру излаза.

Члан 91.

Годи проводници и остали дијелови постројења високог напона у просторији електровучне подстанице и постројења за секционисање односно другом разводном мјесту, постављени на мањој висини од предвиђеног прописом, заштићују се мрежастим оградама.

Приступ унутар ограде из претходног става допуштен је само после искључења електричног напона у постројењу. Препоручује се постављање уређаја за аутоматско искључивање напона при отварању врата на мрежастој огради хелије.

Члан 92.

Рад на оправкама постројења високог напона у просторији електричне подстанице и постројења за секционисање обављају најмање два радника, од којих један ради а други интервенише у случају опасности.

Члан 93.

У просторијама са разводним или расклопним уређајима високог напона електровучне подстанице и постројења за секционисање може радити само један радник, али не смије улазити у оградом заштићени простор.

Ако се појави квар на уређајима из претходног става, радник који рукује командама дужан је о квару обавијестити одговорног радника за одржавање и пошравак постројења.

Члан 94.

У просторији електровучне подстанице и постројења за секционисање и на другим разводним мје-

стима метални дијелови који нормално нису под напоном морају бити уземљени.

Везивање на металне дијелове из претходног става проводника мотке или других направа за уземљење врши се помоћу посебних матица предвиђених за спајање тих направа са уземљивачем.

Забрањено је везивање односно закрвчење проводника мотки или других направа за уземљење на мрежасту ограду хелије односно друге елементе и дијелове постројења који за то нису предвиђени.

Члан 95.

На појединим хелијама електровучне подстанице и постројења за секционисање посебним плочицама означава се припадност хелије.

У командној просторији мора на видном мјесту бити истакнута једнополна шема постројења.

Ако се ради на линијама, на командну ручицу растављача или прекидача мора се поставити плоча са натписом: »Не укључуј ради се на линији«.

Члан 96.

Канали у поду електровучне подстанице и постројења за секционисање у којима су положени каблови високог напона, покривају се металним лимом који је уземљен и мора бити покривен покривачем израђеним од изолацијског (непроводљивог) материјала.

Замјена електричних осигурача високог напона врши се само при искљученом напону помоћу посебних изолованих клијешта.

12. Одржавање пруга

Члан 97.

При радовима на прузи и на објектима у непосредној близини колосијека (скретницама, стубовима, помоћним објектима и др), морају се предузимати одговарајуће мјере заштите на раду.

Мјере заштите које се примјењују за упозорење машинисте о мјесту рада на прузи и за најаву возова који наилазе ради заштите радника на прузи, морају одговарати прописима о жељезничком саобраћају и сигнализацији.

На електрифицираним пругама радници на одржавању пруге и пружних постројења могу радити на колосијеку, постројењима и објектима дуж пруге до висине од 3 метра изнад горње ивице шине.

При обављању послова из претходног става забрањено је користити алат унутар зоне опасности од 2 метра од дијелова под напоном.

Члан 98.

Извођење радова у тунелима врши се према посебно издатим упутствима која прописује основна организација према специфичности радова.

Члан 99.

Ако то захтијевају мјесне прилике и други услови рада на радилишту (опасне кривине, недовољна видљивост и прегледност, густина саобраћаја, велика дужина радилишта, врста радова, велики број радника на прузи, врста и број средстава за рад, годишње доба; доба дана или ноћи, број колосијека, брзина кретања возова без ограничења и друго), поред мјера наведених у члану 97. овога правилника, морају се поставити чувари са обје стране радилишта који сјављују наилазак воза договореним звучним сигнаlima.

Члан 100.

Чуvari из претходног члана постављају се на мјеста одакле имају најбољу прегледност доласка возова на што већој удаљености.

Знаци о наиласку возова које дају чуvari звучним сигналом постављају се тако да допру до најудаљенијег радника на радилишту.

Прије почетка радова на прузи провјерава се исправност звучног сигнала.

Члан 101.

О радовима на прузи морају бити правовремено упознате сусједне жељезничке станице. Између радилишта и сусједних жељезничких станица треба, по потреби, успоставити телефонску или другу погодну везу.

Члан 102.

Ако се на отвореној прузи или у жељезничкој станици обављају грађевински радови, минирање, постављање металне конструкције или други радови, примјењују се мјере заштите на раду прописане за такве врсте радова.

При грађевинском или геодетском снимању електрифицираних пруга односно колосијека у станицама и околног терена употребљавају се само мјерне траке од материјала који није електропроводљив.

Члан 103.

Ако се радови обављају на прузи у тунелу, мора бити обезбијеђено одговарајуће освјетљење у складу са југословенским стандардом.

Раднику који обилази пругу у тунелу мора се обезбиједити ручна акумулаторска свјетилка.

Радницима који обављају послове на оправци и одржавању мостова, морају се обезбиједити посебне мјере заштите на раду.

Члан 104.

Ивице склоништа (нише) и прилази склоништира у тунелу премазују се бијелом рефлектирајућом бојом у облику линија ширине најмање 10 см.

Члан 105.

Сигнални знаци којима се означава ноћу рад на прузи премазују се рефлектирајућим бојама.

Члан 106.

Радови на скретницама и на колосијеку смију се обављати након што се посебним мјерама заштите обезбиједи радници од возила у покрету.

13. Рад на сигнално-сигурносним и телекомуникационим уређајима

Члан 107.

На грађењу, монтажи, реконструкцији и одржавању сигнално — сигурносних и телекомуникационих уређаја и постројења (у даљем тексту: СС уређаји и ТК уређаји), као и на електричним уређајима високог напона који су у саставу тих уређаја, распоређују се само радници оспособљени за обављање тих послова.

Члан 108.

Прије почетка рада на СС и ТК уређајима функционисање може непосредно

бједност радника и жељезничког саобраћаја мора се обезбиједити претходно одобрење за приступање радовима на таквим уређајима. Након завршеног рада и довођења уређаја у исправно стање радник који је извршио рад мора о томе извјестити лице од којег је добио одобрење за рад.

Члан 109.

Прије отпочињања рада на стубовима ваздушних телекомуникационих линија мора се провјерити стабилност стуба и по потреби, предузети мјере заштите од пада са стуба, од додира са материјом којом су импрегнирани стубови или додира са водовима високог напона, против пражњења статичког електрицитета и слично.

Члан 110.

При раду на одржавању подземних каблова и акумулаторских батерија морају се предузимати мјере заштите за отклањање експлозивних гасова односно гасова штетних по здравље накуљених у кабловским каналима односно у просторијама са акумулаторским батеријама.

Члан 111.

При раду на одржавању СС и ТК уређаја на електрифицираним пругама, поред мјера из чл. 107. и 110. овога правилника, морају се проводити и мјере заштите од удара електричне струје високог напона (изолирани алат, одржавање прописаних одстојања од водова, уземљење СС и ТК уређаја односно постројења, обезбијеђења опасних мјеста које радник при раду може дохватити или додирнути), постављањем таблица за упозорење и друго.

14. Заштита радника од пожара

Члан 112.

При обављању своје дјелатности основна организација мора осигурати одговарајући систем противпожарне заштите.

III — ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 113.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје примјена одредаба Правилника о заштити на раду на жељезницама («Службени лист СФРЈ», број 8/70) које су преузете као одредбе републичког прописа (члан 113. став 1. тачка 27. Закона о заштити на раду).

Члан 114.

Основне организације дужне су на постојећим објектима обезбиједити освјетљеност из чл. 15. до 18. овог правилника у року од пет година од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 115.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у «Службеном листу СРБИЈЕ».

РАДНИ ПРОСТО

1. Дијелови пр

обухватају:

- уз висину
- низ косу р
- ретардере
- ну кретања

2. Дијелови прос

- скретничка
- папучарска
- отворено ста
- отворене пр

3. Простори за

гонским горив

4. Скретничка п

ких поља спу

ставним уређа

ста

5. Скретничка п

поља спуштат

ним уређајим

Најмање хоризон

заузетих радних

нијем мјесту рад

ности наведених

РАДНИ ПРОСТО

1. Стаза за раск

2. Утоварно исто

ма се радови

низације

3. Утоварно исто

се радови обав

4. Маневарска с

сијек

5. Подручје уз к

мбра 1986.

аја мора се гушање ра- ценог рада тик који је је од којег

аздушних врити ста- ре зашти- и којом су овима ви- електри-

аблова и дузимати их гасова љених у ијама са

баја на чл. 107. и и мје- оког на- них од- ја одно- које ра- ти), по-

а орга- ни про-

и прес- ити на [е, број г про- штити

јеђим 15. до (дана

на од Кс.

та за ње, д.

ТАБЕЛА 1. 378

РАДНИ ПРОСТОР (незаузет)

1	2	3
1. Дијелови простора спушталице који обухватају: — уз висину са које се кола спуштају низ косу раван слободним кретањем; — ретардере којима се утиче на брзину кретања кола;		3 lx
2. Дијелови простора који обухватају: — скретничка поља спушталица; — палучарска поља спушталице; — отворено степениште надвожњака; — отворене путничке пероне		1,4 lx
3. Простори за намиривање пијеском, по- гоноким горивом и сл.		1,5 lx
4. Скретничка подручја (осим скретнич- ких поља спушталица) на којима се по- ставним уређајима управља са лица мје- ста		1 lx
5. Скретничка подручја (осим скретничких поља спушталица) на којима се постав- ним уређајима управља централно.		0,2 lx

Најмање хоризонталне вриједности расвијетљености заузетих радних простора не могу на најнеповољ- нијем мјесту радног простора бити мање од вријед- ности наведених у слиједеној табели:

РАДНИ ПРОСТОР (заузет)

1	2
1. Стаза за раскопчавање кола	3 lx
2. Утоварно истоварни простори на који- ма се радови обављају примјеном меха- низације	1,5 lx
3. Утоварно истоварни простори на којима се радови обављају ручно	1,2 lx
4. Маневарска стаза уз извлачни коло- сијек	0,7 lx
5. Подручје уз колосијеке или између ко- лосијека	0,1 lx

На основу члана 125. Закона о редовним судови- ма («Службени лист СРБИЈЕ», број 19/86), републич- ки секретар за правосудје и управу доноси

УПУТСТВО

О ИЗМЈЕНИ УПУТСТВА О ПРЕУЗИМАЊУ РАД- НИКА И О НАЧИНУ ПРИМОПРЕДАЈЕ ПРЕДМЕ- ТА, РЕГИСТРАТУРСКОГ МАТЕРИЈАЛА И АРХИ- ВСКЕ ГРАЂЕ У РЕДОВНИМ СУДОВИМА

1. У Упутству о преузимању радника и о начи- ну примопредаје предмета, регистратурског мате- ријала и архивске грађе у редовним судовима («Слу- жбени лист СРБИЈЕ», број 40/86) у тачки 3. став 2. мијења се и гласи:

»Ако Ерховни суд Босне и Херцеговине послје 31. децембра 1986. године укине одлуку вишег суда у предмету утврђивања или оспоравања очинства, предмет не уступити надлежном основном суду пу- тем вишег суда.«

2. Ово упутство ступа на снагу осмог дана од да- на објављивања у «Службеном листу СРБИЈЕ».

Број 05-021-122/86

12. децембра 1986. године Републички секретар, Сарајево Даница Приморац, с. р.

379

На основу чл. 3. и 5. Договора о начину објав- љивања прописа о порезима и доприносима из до- хотка основних организација удруженог рада и личних доходака, односно прихода радника и гра- ђана («Службени лист СРБИЈЕ», број 15/76), Репу- блички секретаријат за финансије, објављује

ИЗВОДЕ

ИЗМЈЕНА ИЗ ОДЛУКА СКУПШТИНА ОПШТИНА И СКУПШТИНА САМОУПРАВНИХ ИНТЕРЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА О СТОПАМА ПОРЕЗА И ДОПРИНОСА ИЗ ЛИЧНОГ ДОХОТКА ИЗ РАДНОГ ОДНОСА ПО ОПШТИНАМА

У изводима из одлука скупштина општина и скупштина самоуправних интересних заједница о стопама пореза и доприноса из личног доходака из радног односа по општинама («Службени лист СРБИЈЕ», бр. 9/86, 10/86, 14/86, 17/86, 24/86, 25/86, 29/86, 31/86, 32/86, 33/86, 34/86, 35/86, 36/86, 37/86, 40/86 и 41/86) врше се слиједене измјене:

Ред. број	ОПШТИНА	Порез %	Допринос за %						
			основно об- разовање	културу	физичку културу	социјалну заштиту	дјечју за- штиту	Збирна стопа	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1.	Бановићи	1,80	6,20	0,20	0,23	0,85	0,75	10,03	
3.	Бихаћ	—	4,00	0,30	0,30	0,50	0,35	5,45	
14.	Братунац	1,00	5,40	0,30	0,25	0,50	0,50	7,95	
34.	Горњи Вакуф	1,50	5,50	0,10	0,35	0,60	0,60	8,65	
48.	Кључ	1,00	6,00	0,10	0,15	0,26	0,26	7,77	